سايساتقا نازار

"مەملەكەتتىك" اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىندا قۋاتتى قالاشىقتىڭ قۋاتتى قاي جەردە

□ **انار بولت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى ٴپارىزات ابدۇل**

تاياۋدا اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل - قىستاق مينيسترلىگى كەڭسەسى، قارجى مينيسترلىگى كەڭسەسى «تۇڭعىش توپتاعى مەملەكەتتىك اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىنداعى قۋاتتى قالاشىقتار ٴتىزىمىن جاريالاۋ جونىندەگى حابارلاندىرۋدى» جاريالاپ، قىزمەت ناتيجەسىن باعالاۋ، تۇراقتاندىرۋ ٴوتىنىشى، ولكە دارەجەلى كورسەتۋ جانە ماتەريالداردى تەكسەرۋ سياقتى تارتىپتەر بويىنشا، شينجياڭنىڭ (بيڭتۋانداى قاميتيدى) نىلقى اۋدانى قاراسۋ اۋىلى(سالمون بالىعى)، كەريا اۋدانى ارال اۋىلى(روزا گۇلى)، شينجياڭ ٴوندىرىس - قۇرىلىس بيڭتۋانىنىڭ 10 - شى 188 - تۋان حايجۋان قالاشىعى(شەكىلدەۋىك) سياقتى 22 اۋىل - قالاشىقتى تۇڭعىش توپتاعى مەملەكەتتىك اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىنداعى قۋاتتى قالاشىق تىزىمىنە ەنگىزىلگەندىگىن تۇراقتاندىردى.

اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل - قىستاق مينيسترلىگى مەن قارجى مينيسترلىگىنىڭ مەملەكەتتىك اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىنداعى قۋاتتى قالاشىق قۇرۋ قىزمەتى تالابىنا ساي، اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىندا قۋاتتى قالاشىق قالاشىقتى(اۋىل) بىرلىك ەتىپ، نازاردى ٴبىر جەتەكشى كاسىپ سالاسىنا شوعىرلاندىرىپ، تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن جەتىلدىرۋدى كورنەكتىلەندىرىپ، بازانىڭ قىستاقتا، وڭدەۋدىڭ قالاشىقتا (اۋىل) بولۋىن ورىنداپ، كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ۇزارتىپ، قۇن تىزبەگى دەڭگەيىن جوعارىلاتىپ، شارۋالاردىڭ سول جەردىڭ وزىندە، تاياۋ ماڭدا جۇمىستانىپ، كىرىستەرىن ارتتىرۋىن جەبەي الاتىن بولۋ كەرەك.

سارالانعان 22 اۋىل - قالاشىقتىڭ بارلىعىندا بىردەن بەتكە باسار ەرەكشە كاسىپ سالاسى بار، كاسىپ سالاسى تىزبەگى كەمەلدى، جاڭا كاسىپ سالاسىنا، جاڭا كاسىپ كۇيىنە باي، تيجارات نەگىزگى تۇلعاسى تەبىندى دە پارمەندى، شارۋالاردىڭ كىرىستەرىن ارتتىرۋ ونىمدىلىگى كورنەكتى.

ـــ نىلقى اۋدانى قاراسۋ اۋىلى(سالمون بالىعى). "سۋ سىتەرىن جاقسى ىستەۋدى" ارقاۋ ەتە وتىرىپ، سۋىق سۋ بالىعى باعىمشىلىعى كاسىپ سالاسىن بار كۇشپەن دامىتىپ، شينجياڭ تيانيۋن ورگانيكالى اۋىل شارۋاشىلىعى شەكتى سەرىكتەستىگىن ەنگىزىپ، سالمون بالىعى باعىمشىلىعى بازاسىن قارجى قوسىپ قۇردى. "نىلقى اۋدانى سالمون بالىعى" 2019 - جىلى اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل - قىستاق مينيسترلىگىنىڭ اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى ساپا حاۋىپسىزدىگى ورتالىعى جاعىنان مەملەكەتتىك ايگىلى، ەرەكشە، ساپالى، جاڭا اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى تىزىمىنە كىرگىزىلدى. 2022 - جىلى شينجياڭ تيانيۋن ورگانيكالى اۋىل شارۋاشىلىعى شەكتى سەرىكتەستىگى 3400 تونناداي استام سالمون بالىعىن ٴوندىرىپ، جالپى 210 ميلليون يۋان كىرىس كىرگىزدى، ونىمدەرى ەل ٴىشى - سىرتىندا ٴوتىمدى بولدى.

ـــ كەلپىن اۋدانى اشالى قالاشىعى(شامعۇر). شامعۇردىڭ "مەملەكەتتىك جاعراپيالىق بەلگىسى" بولۋداي ايگىلى ماركا باسىمدىعىن تياناق ەتىپ، شامعۇردىڭ ٴدارى - دارمەك، ازىق - تۇلىك سىندى ەكى قولدانىلىم قۇنىن تەرەڭ اشىپ، شامعۇر ەگىنشىلىگى دەڭگەيىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتۋ نەگىزىندە جىنتىكتەي وڭدەۋ كاسىپورىندارىن شاقىرىپ، ەنگىزىپ، شامعۇر سۋسىنى، شامعۇر سۇيىقتىعى، شامعۇر ۆارينياسى، شامعۇر مۇزداتىلعان قۋىرعاق ونىمى، شامعۇر نانى، شامعۇر سىركە سۋى سياقتى 37 ٴتۇرلى ٴونىمدى زەرتتەپ اشىپ بازارعا شىعاردى.

ـــ قاراقاش اۋدانى سايباق اۋىلى(قوي). قاراقاش اۋدانى بيياڭ قوي شارۋاشىلىعىن دامىتۋ شەكتى سەرىكتەستىگىن ەنگىزىپ، اسىل تۇقىمدى قوي جەتىلدىرۋدى، عىلىم - تەحنيكالىق باۋلۋدى، عىلمي تاجىريبەنى ٴبىر تۇلعالاندىرۋدى قامتىعان وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ ەگىنشىلىك وڭىرلەرىندە كوپ تولدەيتىن قوي جوعارى ٴونىمدى باعىمشىلىق عىلىم - تەحنيكاسىنان ۇلگى كورسەتۋ جانە ناقتى جاتتىعۋ بازاسىن قۇرىپ، ماڭىنداعى بۇقارانى كوپ تولدەيتىن قوي عىلمي باعىمشىلىعىنا سۇيەنىپ، ٴونىمدى، كىرىستى، ونىمدىلىكتى ارتتىرۋعا جەتەكتەدى. بۇكىل اۋىلدا كوپ تولدەيتىن قويدىڭ قورادا باعىلۋ مولشەرى 8220عا، كوپ تولدەۋ مولشەرى 125%كە، قاتارعا قوسىلۋ مولشەرى 98%كە جەتىپ، ٴار جىلى بۇكىل اۋداندى 1200 اسىل تۇقىمدى قوشقارمەن قامدادى.

ـــ ماناس اۋدانى باۋجيادىيان قالاشىعى(جۇگەرى كاسىپ سالاسى). جۇگەرى ساپالى تۇقىمىن جەتىلدىرۋ تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ كولەمدەنە، ولشەمدەنە دامۋىن ىلگەرىلەتتى. جۇگەرى ساپالى تۇقىمىن جەتىلدىرەتىن تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ ٴونىم قۇنى 200 ميلليون يۋاننىڭ ۇستىنە جەتىپ، 2 تۇقىم جەتىلدىرۋ كاسىپورنىن، جىلدىق كىرىسى 100 ميلليون يۋاننان اساتىن ٴبىر كاسىپورىندى، جۇگەرى تۇقىم شارۋاشىلىعى بويىنشا ٴوندىرۋ، قامداۋ، ساتۋ بىرلەسكەن تۇلعاسىنان بىرەۋىن ەنگىزدى، جەتىلدىردى.

2018 - جىلدان بەرى اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل - قىستاق مينيسترلىگى، قارجى مينيسترلىگى اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىنداعى قۋاتتى قالاشىق قۇرىلىسىن باستادى. قازىرگە دەيىن تۇتاس رايوندا بەكىتۋدەن ٴوتىپ قۇرىلعان اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىنداعى قۋاتتى قالاشىق 41گە جەتىپ، جالپى 253 ميلليون يۋاندىق سىيلىق تولىقتاما قاراجاتىنا يە بولدى، 13 ايماق(وبلىس، قالا)، 35 اۋداندى(قالا، رايون) قامتىپ، ٴبيداي، كۇرىش، ماقتا، الما، جاڭعاق سياقتىلاردى جەتەكشى كاسىپ سالاسى ەتكەن ٴبىر توپ اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىندا قۋاتتى قالاشىق جەتىلدىردى. مۇنىڭ ىشىندە جەتەكشى كاسىپ سالاسى تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ ٴونىم قۇنى 500 ميلليون يۋاننان اسقانى ەكەۋ، ٴبىر ميلليارد يۋاننان اسقانى ەكەۋ. جەر - جەر كاسىپ سالاسىنداعى قۋاتتى قالاشىقتاردىڭ ماركا قۇرىلىسىن ورىستەتۋىنە بەلسەنە قولداۋ كورسەتىپ، "اقسۋ تاماشا جەمىس باعى"، "كەريا قۇمدى ٴشول روزاسى" سياقتى ٴبىر توپ ساپاسى جاقسى، ەرەكشەلىگى ايقىن "اۋىل ايگىلى ماركاسى"، "جەرگىلىكتى ايگىلى ماركا" سىندى ٴونىم ماركالارىن جەتىلدىرىپ، ونىمدەردىڭ نىپال قۋاتى مەن باسەكەلىك قۋاتىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتتى.

ماماندار سىلتەمەسى

"اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىنداعى قۋاتتى قالاشىق ـــ اۋىل - قىستاق كاسىپ سالاسىن گۇلدەندىرۋدى ىلگەرىلەتۋدىڭ پارمەندى تۇتقاسى، كاسىپ سالاسى مەن قالانىڭ، كاسىپ سالاسى مەن قىستاقتىڭ، قالا مەن اۋىلدىڭ تۇعىسا دامۋىن جەبەۋدىڭ ماڭىزدى دانەكەرى". شينجياڭ قوعامدىق عىلىمدار اكادەمياسى اۋىل - قىستاق دامۋىن زەرتتەۋ ورنىنىڭ تەتە اعا زەرتتەۋشىسى جاڭ يان بىلاي دەدى: اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىنداعى قۋاتتى قالاشىق جوعارىدا اۋدان ورتالىعىن بايلانىستىراتىن، تومەندە اۋىل - قىستاقتى جالعايتىن، بايلىقتى جاندانتىراتىن، بازاردى سىرتقا كەڭەيتەتىن ەرەكشەلىككە جانە كاپيتالدى قالاشىقتا شوعىرلانۋعا، ىسكەرلەردى قالاشىقتا كەلۋگە، تەحنيكانى قالاشىقتا ەنۋگە باۋرايتىن باسىمدىققا يە.

اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىنداعى قۋاتتى قالاشىقتا الدىمەن اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى جەرگىلىكتى ەكونوميكانىڭ دامۋىندا ماڭىزدى ورىندا تۇرادى، ٴبىرشاما كۇشتى كاسىپ سالاسى باسەكەلىك قۋاتىنا جانە دامۋ ناقتى قۋاتىنا يە، وسى قۋاتتى قالاشىقتاردىڭ اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن ٴوندىرۋ، وڭدەۋ، زەرتتەۋ - اشۋ، ساتۋ سياقتىلاردى قامتىعان كەمەلدى اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى تىزبەگى بار ٴارى ٴبىرشاما كۇشتى بازار اشۋ قۋاتى مەن تەحنيكادا جاڭالىق اشۋ قۋاتىنا يە.

اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىندا قۋاتتى قالاشىق قالاي نىعايتۋ، كۇشەيتۋ كەرەك؟ جاڭ يان بىلاي دەپ قارادى: اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى تىزبەگىن كەمەلدەندىرۋ، عىلىم - تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدى كۇشەيتۋ، اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى باقشا رايونىن قۇرۋ، اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرى بازارىن كەڭەيتۋ، اۋىل شارۋاشىلىعى دارىندىلارىن باۋلۋدى كۇشەيتۋ سياقتى كەشەندى شارالارمەن اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىنىڭ دارەجەسىن ٴوسىرۋدى جانە دامىتۋدى ىلگەرىلەتىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىنىڭ ۇستەمە قۇنى مەن بازاردىڭ باسەكەلىك قۋاتىن جوعارىلاتۋ كەرەك.

جاڭ يان مىناداي ۇسىنىس بەردى: جوعارى دەڭگەيدە ىلگەرىلەتىپ، ۇكىمەت جەتەكشىلىك ەتىپ، ساياساتتىق سۇيەمەلدەۋ مەن قارجىلىق قولداۋدى كۇشەيتۋ؛ اۋىل شارۋاشىلىعى عىلىم - تەحنيكاسىندا جاڭالىق اشۋدى ىلگەرىلەتىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىسىنىڭ ونىمدىلىگى مەن ساپاسىن جوعارىلاتۋ كەرەك. سارا اۋىل شارۋاشىلىعى، زەردەلى اۋىل شارۋاشىلىعى، سيفرلى اۋىل شارۋاشىلىعى سياقتى وزىق اۋىل شارۋاشىلىق تەحنيكاسى مەن جابدىقتارىن جالپىلاستىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىنىڭ ٴتۇسىمى مەن ساپاسىن جوعارىلاتۋ كەرەك. عىلىم - تەحنيكالىق زەرتتەۋدى كۇشەيتۋ ارقىلى جاڭاشا اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرى جانە اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىسى ۇلگىسىن جەتىلدىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىنىڭ ۇستەمە قۇنى مەن بازارداعى باسەكەلىك قۋاتىن جوعارىلاتۋ؛ وڭىرلىك بايلىقتان تولىق پايدالانىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى باقشا رايونىن قۇرىپ، بەلگىلى كولەمگە جانە ەرەكشەلىككە يە اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى شوعىرلانعان وڭىرلەردى قالىپتاستىرۋ كەرەك. ساۋداگەر شاقىرىپ قارجى ەنگىزۋ ارقىلى اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپورىندارىن جانە قاتىستى كاسىپ سالاسى تىزبەگىنىڭ جوعارى - تومەن بۋىنىنداعى كاسىپورىنداردى بىرگە تەبۋگە باۋراپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن ٴوندىرۋ، وڭدەۋ، ساتۋ سياقتى بۋىندارداعى ورگانيكالى ۇشتاسۋىن كۇشەيتۋ كەرەك. باقشا رايونىن جوبالاۋ مەن باسقارۋدى كۇشەيتىپ، قولايلى نەگىزدىك قۇرىلعىلار مەن قىزمەت وتەۋدى ازىرلەپ، اناعۇرلىم كوپ تاڭداۋلى كاسىپورىنداردى كەلىپ ىرگە تەبۋگە باۋراپ، اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى تىزبەگىن رەتتەۋمەن دەڭگەيىن جوعارىلاتۋدى ىلگەرىلەتۋ؛ اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرى ماركا قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىنىڭ تانىمالدىق دەڭگەيى مەن ساپاسىنىڭ موينداۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتۋ كەرەك. ايگىلى ماركانى ۇگىتتەۋ جانە جالپىلاستىرۋ ارقىلى اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىنىڭ ۇستەمە قۇنى مەن بازار ۇلەسىن جوعارىلاتۋ؛ اۋىل - قىستاقتاردا ەلەكتروندى ساۋدا بايلىقتارىن ۇشتاستىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى مادەنيەت - ساياحاتىن دامىتۋ جولىمەن ويداعىداي ٴجۇرىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى سەيىل - سەرۋەنى، اۋىل شارۋاشىلىعى ٴىستەرىن سەزىنۋ، اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن تەرىپ الۋ سياقتى قىزمەت وتەۋمەن قامداۋ ارقىلى اۋىل - قىستاق ساياحاتىن ىلگەرىلەتىپ، اۋىل - قىستاقتىڭ ەكونوميكالىق دامۋىن جەبەۋ؛ اۋىل شارۋاشىلىعى دارىندىلارىن باۋلۋ جانە شەبەرلىكتەرىن ٴوسىرۋ تەحنيكاسىن ارتتىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىعىمەن شۇعىلداناتىن ادامداردىڭ كاسىپتىك ساپاسى مەن جاڭالىق اشۋ قابىلەتىن جوعارىلاتۋ كەرەك. باۋلۋ، اۋىس - كۇيىس جانە سەلبەستىك ورىستەتۋ ارقىلى اۋىل شارۋاشىلىعى دارىندىلارىنىڭ تولىسۋىن جانە اۋىس - كۇيىسىن جەبەپ، اۋىل شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسىنىڭ تۇتاس تۇلعالىق ساپاسى مەن باسەكەلىك قۋاتىن جوعارىلاتۋ كەرەك.

گۇلدەنۋ كەلبەتىن كەسكىندەۋ

ٴار الۋان قابىرعا سۋرەتتەر اۋىل - قىستاقتىڭ اجارىن اشتى

سۋرەت ①: تاياۋدا نىلقى اۋدانى نىلقى قالاشىعى ٴدوربىلجىن قىستاعىندا، سۋرەتشى قولىنداعى سۋرەت قالامىن جورعالاتىپ، بار زەيىنىمەن سۋرەت سالۋدا. نوبايلاپ، بوياپ، نۇسقالادى، جاندى دا جالىندى، الۋان بوياۋلى تۋىندىلار قابىرعادا بوي كورسەتتى.
□ **سۋرەتتى جۋ يۋي تۇسىرگەن**

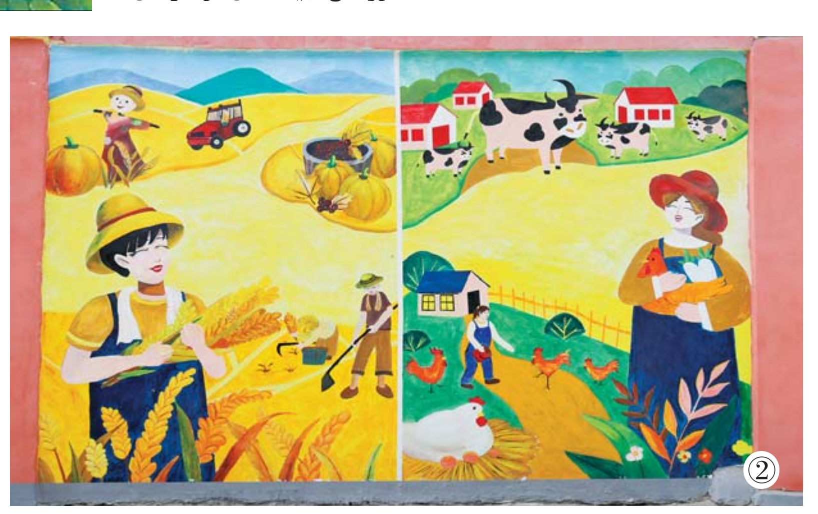

سۋرەت ②: بىرنەشە كۇننىڭ الدىندا قاراقاش اۋدانى ماڭلاي اۋىلى اقتام قىستاعىنا بارعانىمىزدا، اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى مول ٴونىمدى ايگىلەگەن قابىرعا سۋرەتتەردىڭ جاڭاشا اۋىل - قىستاقتى ٴتىپتى دە ومىرشەڭدىك كۇشكە بولەگەنىن كوردىك.
□ **سۋرەتتى ٴنابيجان ازەز تۇسىرگەن**

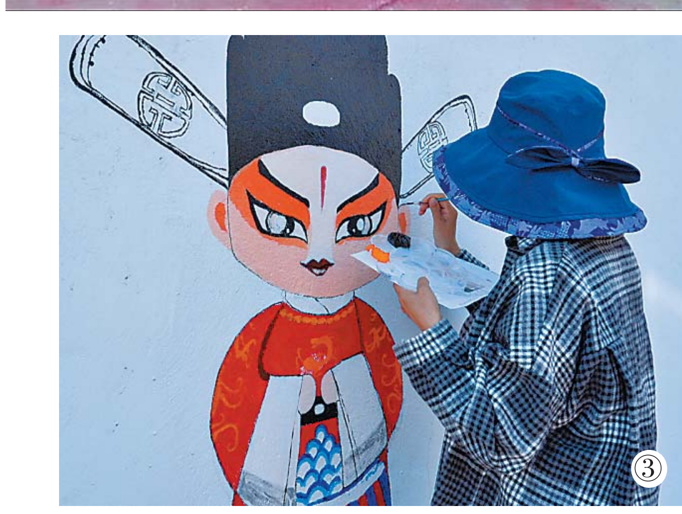

سۋرەت ③: تاياۋدا شاعانتوعاي اۋدانى قارابۋرا اۋىلى قوسقاباق قىستاعىنىڭ سۋرەتشىسى بەت بوياۋىن سىزۋ ارقىلى جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەتىن ساۋلەلەندىردى.
□ **سۋرەتتى جياڭ نان تۇسىرگەن**

اۋىل شارۋاشىلىعى دوكتورى

دۇمبە ٴبيداي اتىزىن باپتاپ - باسقارۋدا نەلەرگە كوڭىل ٴبولۋ كەرەك؟

□ **انار بولت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى سۇڭ ۋيگو**

كەيىپكەر ارحيۋى: فىڭ جياڭيۇڭ، گوما اۋدانى حۋاجين اۋىل شارۋاشىلىعى عىلىم - تەحنيكاسىن دامىتۋ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ تەحنيكالىق باس باقىلاۋشىسى، كوپ جىلدان بەرى اتىز باسىنا ۇزدىكسىز ىشكەرىلەي بارىپ، دۇمبە ٴبيداي ەگۋ مەن اتىز باسقارۋدى زەرتتەۋگە كۇش سالىپ كەلەدى.

دۇمبە ٴبيدايدىڭ ٴوسۋى ەندى شەشۋشى كەزەڭگە وتەدى، قايتكەندە دۇمبە ٴبيدايدىڭ جاقسى وسۋىنە مۇمكىندىك جاساۋعا بولادى، تاياۋدا فىڭ جياڭيۇڭ اتىز باسىنا بارىپ، ەگىنشىلەرمەن بەتپە - بەت پىكىر اۋىستىردى.

سۇراۋ: دۇمبە ٴبيدايدىڭ دىمقىلدىعىن ساقتاۋدىڭ قانداي جاقسى ادىستەرى بار؟

جاۋاپ: ەلىمىزدىڭ سولتۇستىك رايوندارىندا دىمقىلدىقتى ساقتاۋ دۇمبە ٴبيداي ەگىنشىلىگىندەگى اسا ماڭىزدى ٴبىر قىزمەت، تىرما سالىپ مانالاپ دىمقىلدىقتى ساقتاۋ، باتتاۋ ارقىلى دىمقىلدىقتى ارتتىرۋ ٴادىسىن قولدانۋعا بولادى. ٴبيدايدىڭ قىس مەزگىلىندەگى سۋ قۇرامىن باقىلاۋ - ولشەۋ قىزمەتىن جاقسى ىستەۋ ٴۇشىن، توپىراقتىڭ دىمقىلدىعىنا قاراي تىرما سالىپ مانالاۋ نەمەسە توپىراعىن بوساتۋ سياقتى دىمقىلدىقتى ساقتاۋ شارالارىن تياناقتاندىرىپ، توپىراق بەتىن بوساتىپ، توپىراقتىڭ بۋلانۋىن ازايتىپ، دىمقىلدىقتى ساقتاپ، تەمپەراتۋرانى ارتتىرۋ كەرەك، مايساسى جادانعان اتىز بەن توپىراعى ٴالسىز ٴبيداي اتىزىن قىستا جانە جازعىتۇرىم باتتاپ، تىرما سالىپ مانالاۋ كەرەك.

سۇراۋ: دۇمبە ٴبيدايدىڭ سۋى مەن تىڭايتقىشىن باسقارۋدا نەلەرگە كوڭىل ٴبولۋ كەرەك؟

جاۋاپ: ٴبىرىنشى تۇردەگى مايسالارعا قاراتا ازوتتى تىڭايتقىشتى كەيىنىرەك بەرۋدى كورنەكتىلەندىرۋ؛ ەكىنشى تۇردەگى مايسالارعا قاراتا باستى ٴتۇيىن كوكتەمگى تۇپتەنۋدى ۇيلەسىمدى جەبەۋ، قىستان بۇرىنعى تۇپتەنۋدى بەكەمدەۋ، تۇپتەنۋدىڭ ماساققا اينالۋ مولشەرىن جوعارىلاتۋ؛ ٴۇشىنشى تۇردەگى مايسالارعا قاراتا جەبەۋدى نەگىز ەتۋ كەرەك. قىستا سۋارىلماعان ٴۇشىنشى تۇردەگى ٴبيداي اتىزىنداعى مايسالاردى قايتا كوكتەۋدىڭ الدىڭعى مەرزىمىندە سۋارۋ ٴارى سۋارۋمەن ۇشتاستىرىپ مۋ باسىنا ورتا ەسەپپەن 7.5 ـــ 5 كيلوگرام ۋرەانى ۇستەمەلەپ بەرۋ؛ قىستا سۋارىلعان ٴۇشىنشى تۇردەگى ٴبيداي اتىزىنا قايتا كوكتەۋ مەزگىلىندەگى تىڭايتقىش بەرۋ مەن سۋارۋدى باسقارۋدى كۇشەيتىپ، جەبەۋدى نەگىز ەتۋ كەرەك. كەش تۇقىم سىڭىرىلگەن ٴالسىز مايساعا جاڭبىرلى قار، قار جاۋعاننان كەيىن ۇستەمە تىڭايتقىش بەرۋ جانە جازعىتۇرىم قايتا ەزىلگەن كەزىندە تەز ٴونىم بەرەتىن ازوتتى تىڭايتقىشتى ۇستەمەلەپ بەرۋ، ادەتتە مۋ باسىنا ورتا ەسەپپەن 7.5 ـــ 5 كيلوگرام ۋرەا بەرۋ، فوسفورلى تىڭايتقىش جەتكىلىكتى بولماعان اتىزدارعا 5 كيلوگرام فوسفور قىشقىلدى امموني ۇستەمەلەپ بەرۋ كەرەك.

سۇراۋ: دۇمبە ٴبيدايدى دەرت - دەربەزدەن، زياندى جاندىكتەردەن ساقتاۋ جانە ونى جويۋ قىزمەتىن قايتكەندە ويداعىداي ىستەۋگە بولادى؟

جاۋاپ: دۇمبە ٴبيداي جونىندە، ٴسوز جوق، دەرت - دەربەز بەن زياندى جاندىكتەرگە ەرتەرەك تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، تۋىلۋ بەتالىسى مەن دارەجەسى جونىندە دەر كەزىندە، دۇرىس مەجە جاساۋ، الدىن الا مالىمەت بەرۋ كەرەك. دەرت - دەربەز بەن زياندى جاندىكتەردى باقىلاۋ - تەكسەرۋ جانە ودان ساقتانۋ، جويۋ قىزمەتىن ٴتۇيىندى تۇردە ويداعىداي ىستەپ، ديقانداردىڭ ٴدارىنى عىلمي جولمەن تاڭداۋىنا، ٴدارىنى حاۋىپسىز ىستەتۋىنە، ەرتە ساقتانۋىنا، ەرتە جويۋىنا، ٴبىر تۇتاس ساقتانۋىنا، ٴبىر تۇتاس جويۋىنا دەر كەزىندە جەتەكشىلىك ەتۋ كەرەك. قىس تۇسۋدەن بۇرىن حيميالىق جولمەن ارام ٴشوپ وتاماعان ٴبيداي اتىزدارىنا كوكتەمدە ٴبيداي بۋىن تارتۋدان بۇرىن اشىق اۋا رايىن تاڭداپ، تۇستەن بۇرىن ساعات 10نان تۇستەن كەيىن ساعات 4كە دەيىن اتىزداعى ارام شوپتەردىڭ تۇرىنە قاراي ارام ٴشوپ وتاعىش تاڭداپ، ارام ٴشوپتى دەر كەزىندە وتاعان ٴجون.

سۇراۋ: دۇمبە ٴبيدايدى قايتكەندە ۇسىكتەن ساقتاۋعا بولادى؟

جاۋاپ: ەگىنشىلىك وتباسىلارى اۋا رايىنىڭ وزگەرىسىنە قاداعالاي نازار اۋدارىپ، تەمپەراتۋرا تومەندەۋدەن بۇرىن دەر كەزىندە سۋارىپ، توپىراقتىڭ دىمقىلدىعىن جاقسارتىپ، جەر بەتى تەمپەراتۋراسىنىڭ وزگەرىس مولشەرىن ازايتۋ كەرەك. ۇسىك اپاتى تۋىلا قالسا، دەر كەزىندە لايىقتى مولشەردە ازوتتى تىڭايتقىشتى ۇستەمەلەپ بەرىپ، ونان سوڭ سۋارىپ، ۇسىگەن ٴبيدايدىڭ ٴوسۋىن قالپىنا كەلتىرىپ، ۇسىك اپاتىنىڭ زيانىن جەڭىلدەتۋ كەرەك.

بايۋ ٴادىسى

جىڭ الاقاتىن قالاي ەككەندە ٴونىمى جوعارى بولادى؟

□ **انار بولت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى ٴجازيرا نەسىپبەك، ەرىكتى ٴتىلشى ۋاڭ شيڭيۇي**

"بيىلعى ٴتۇسىم ايتارلىقتاي بولدى، جازدىق الاقاتتىڭ مۋ باسىندىق ٴتۇسىمى 200 كيلوگرام اينالاسىندا بولىپ، 200 مىڭ يۋانعا جۋىق ساتىلدى؛ كۇزدىك الاقاتتىڭ مۋ باسىندىق ٴتۇسىمى 100 كيلوگرام اينالاسىندا، ونىمدىلىگى دە وتە جاقسى"، - دەدى 10 - ايدىڭ 20 - كۇنى جىڭ اۋدانى تولى قالاشىعى وشاقباي باتىس قىستاعىنداعى الاقات ەگەتىن ۋاڭ لەي.

قازىر جىڭ اۋدانىندا 100 مىڭ مۋدان استام جەردەگى كۇزدىك الاقات جينالىپ بولدى. ٴونىم تۋرالى ٴسوز بولعاندا، الاقات ەگەتىن ديقانداردىڭ جۇزىنەن كۇلكى ەستى. مول ٴونىم شاتتىعى ەگىنشىلىك وتباسىلارىنىڭ قۋانىشىنان عانا ەمەس، جىڭ اۋدانىنىڭ اۋىل شارۋاشىلىق تەحنيكتەرىنىڭ جەتەكشىلىگىنەن دە ايىرىلا المايدى.

جەرگىلىكتى ورىننىڭ الاقات ەگۋدە ادام كۇشىمەن ىستەۋدىڭ وزىندىك قۇنى جوعارى، ونىمدىلىگى تومەن بولۋ ماسەلەسىن شەشۋ ٴۇشىن، بىرنەشە جىلدىڭ الدىندا ەگىنشىلىك ٴىرى وتباسى ۋاڭ لەي الاقاتتى ماشينالاندىرىپ ەگۋ ۇلگىسىن الدىمەن قاراستىرىپ، الاقاتتى كوشىرىپ ەگۋ ماشيناسىن ەنگىزىپ، ەگۋ، ٴدارى شاشۋ، تىڭايتقىش بەرۋ، ارام ٴشوپ وتاۋ سياقتى ەگىس اتىزدارىن باسقارۋ بۋىندارىندا ماشينالاندىرىپ جۇمىس جۇرگىزدى.

"اۋدان، اۋىل ەكى دارەجەلى اۋىل شارۋاشىلىق تەحنيكتەرى دە بىزگە كوپتەگەن تەحنيكالىق جەتەكشىلىك ەتتى، مىسالى، الاقات ەگۋدىڭ قاتار ارالىعىن 2 مەتردەن 3 مەترگە وزگەرتۋ، ٴتۇپ ارالىعىن 0.75 مەتردەن ٴبىر مەترگە وزگەرتۋ ماشينالاسقان جۇمىستى جۇزەگە اسىرۋعا ٴتىپتى دە ٴتيىمدى"، - دەدى ۋاڭ لەي.

ەگىنشىلىك وتباسىلارىنىڭ ونىمدىلىگىن جوعارىلاتۋ ٴۇشىن، جىڭ اۋدانى مەملەكەتتىك الاقات ينجەنەرياسى تەحنيكاسىن زەرتتەۋ ورتالىعىنان 7 سورت (جۇيە)، 121 مىڭ 500 ٴتۇپ الاقات مايساسىن ەنگىزىپ، 150 مۋدان استام الاقات قالامشا باقشاسىن قۇرىپ، جىڭ الاقاتىنىڭ سورت قۇرىلىمىن ساپالاندىرىپ، الاقات كاسىبىنىڭ باياندى، ورنىقتى دامۋىن قامتاماسىز ەتتى.

"'نيڭچي 10 - ٴنومىرلىنى' ەككەندىگىمىزدەن، بيىل الاقاتىمىزدىڭ مۋ باسىندىق ٴتۇسىمى 50 كيلوگرام مولايىپ، كىرىس بىلتىرعىدان 40 مىڭ يۋان ارتتى"، - دەدى تولى قالاشىعى وشاقباي باتىس قىستاعىنداعى الاقات ەگۋشى ما چاۋ تەبىرەنە.

"نيڭچي 10 - ٴنومىرلى" نيڭشيادان ەنگىزىلگەن ساپالى، جوعارى ٴونىمدى سورت، جەرگىلىكتى ورىننىڭ ٴداستۇرلى ەگىنشىلىك سورتتارىمەن سالىستىرعاندا، اعاش بۇتاقتارى مىقتى، تابيعي بۇتاقتانۋ قۋاتى كۇشتى، بۇتاقتارى جۇمساق، باپتاۋعا وڭاي بولۋ سياقتى ارتىقشىلىقتارعا يە، ەڭ ماڭىزدىسى، مۋ باسىندىق ٴونىمى ادەتتەگى سورتتاردان 30% جوعارى بولىپ، بازاردا باسەكەلىك قۋاتقا يە. 2021 - جىلى سىناق رەتىندە ەگۋدەن باستاپ، 2022 - جىلى كەڭ كولەمدە جالپىلاستىرىلدى، قازىر "نيڭچي 10 - ٴنومىرلى" جىڭ اۋدانىندا 40 مىڭ مۋدان استام جەرگە ەگىلدى.

"العاشىندا بۇقارا 'نيڭچي 10 - ٴنومىرلىنى' ەگۋدى قالامادى، ٴبىز الدىمەن 5 مۋ جەرگە سىناق رەتىندە ەگىپ، ناقتى جەمىس بەرۋ مولشەرى مەن ٴونىم مولشەرى ارقىلى ٴتۇسىندىرىپ، كوپشىلىكتىڭ بىرگە دامۋدى قالاۋىنا مۇمكىندىك جاسادىق"، - دەدى جىڭ اۋدانى تولى قالاشىعى پارتكومىنىڭ ورىنباسار شۋجيى ياڭ ۋنحاۋ.

تاماشا ٴونىم الۋ ٴتىپتى دە كوپ الاقات ەگەتىن شارۋالاردىڭ اۋىل شارۋاشىلىق تەحنيكتەرىمەن بىرگە جاڭا تەحنيكانى سىناپ كورۋىنە، جاڭا سورتتاردى سەزىنۋىنە مۇمكىندىك جاسادى، جىڭ اۋدانىنىڭ الاقات كاسىپ سالاسى دا دەڭگەيىن جوعارىلاتىپ، دارەجەسىن ۇزدىكسىز ٴوسىردى.

بيىل جىڭ اۋدانى 500 مۋلىق وسىزاماندانعان الاقات قالامشاسىن ٴوسىرۋ ورتالىعىن (قالامشا ٴوسىرۋ بازاسى) جاڭادان قۇرىپ، 300 قالامشا ٴوسىرۋ قالتقاسىن قۇرىپ، 100 مىڭ مۋدان استام شوعىرلى تۇتاسقان الاقات جاسىل ولشەمدەنگەن ەگىنشىلىك بازاسىن قۇردى. الاقاتتىڭ ٴونىم قۇنى جەرگىلىكتى اۋىل شارۋاشىلىعى جالپى ٴونىم قۇنىنىڭ 18.92%ىن يەلەپ، الاقاتتىڭ مۋ باسىندىق تازا كىرىسى 5000 يۋاننان اسىپ، 30 مىڭنان استام ادامنىڭ جۇمىس ىستەپ كىرىس ارتتىرۋىنا مۇمكىندىك جاسادى، الاقات كاسىپ سالاسى جەرگىلىكتى ورىننىڭ وزىندىك ەرەكشەلىككە يە اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى جەتەكشى كاسىپ سالاسىنا اينالدى.

مەكەن - جايىمىز: ٴۇرىمجى قالاسى حوڭچيۋان سولتۇستىك جولى 500 - ٴنومىر، تاراتۋ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 8830000 پوچتا ٴنومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان